

Studia Biblica Slovaca

Ročník 10

2018

Číslo 2

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník X (2018), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra, SK) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín, SK)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie, SK)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAKOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada /Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice, SK) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok, SK) – Róbert JÁGER (Euclid, USA) – Peter JUHÁS (Münster, D) – Branislav KLUŠKA (Ružomberok, SK) – Róbert LAPKO (Košice, SK) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava, SK) – Milan SOVA (Bratislava, SK) – Jozef TIŇO (Bratislava, SK) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali: Alessandro Coniglio OFM, Štefan a Clare Macko, Zuzana Očková a Lucilla Mária Tongel'ová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov) alebo knihy na recenziu prosíme poslať na adresu redakcie: *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejštinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Spresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné na www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v dvoch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591 a *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2018

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Medzinárodný kongres Spoločnosti biblickej literatúry (SBL) v spolupráci s Európskou asociáciou biblických štúdií (EABS) v Helsinkách 30. júla – 3. augusta 2018

Spoločnosť biblickej literatúry (*Society of Biblical Literature*) založená v roku 1880 je najstaršou a najväčšou asociáciou zameranou na kritický výskum Svätého písma. Okrem veľkej novembrovej konferencie na pôde niektorej americkej akademickej inštitúcie každý rok organizuje aj medzinárodnú konferenciu mimo USA. V posledných rokoch sa čoraz častejšie táto nepochybne inšpiratívna konferencia SBL koná v spolupráci s *Európskou asociáciou biblických štúdií* (*European Association for Biblical Studies*), ktorá združuje mladých európskych akademikov a sídli v Münsteri. Bolo tomu tak i minulý rok v Berlíne a predtým v roku 2014 vo Viedni. Hostiteľom tohto spoločného biblického kongresu bola tentoraz prestížna Helsinská univerzita. Oproti poslednému medzinárodnému mítingu SBL, ktorý sa konal v Helsinkách a Lahti v roku 1999, kedy bolo prezentovaných 200 príspevkov v približne 60 sekciách, počet biblických prednášok na tejto spojenej konferencii rapidne vzrástol. Počas štyroch konferenčných dní bolo prednesených okolo 850 príspevkov vo viac ako 250 sekciách v rôznych programových celkoch usporiadaných oboma biblickými organizáciami.

Po otvorení kongresu v podvečer 30. júla prezentovali v úvodnej panelovej diskusii štyria inovatívni biblisti a biblistky z troch Centier excelentnosti Teologickej fakulty Helsinskej univerzity Jutta Jokirantová, Ismo Dunderberg, Siiri Toiviainenová a Rick Bonnie svoje svieže pohľady na tému „Čo by som chcel vidieť v biblických štúdiách?“ Ich postrehy súviseli s problematikou starozákonných a novozákonných disciplín, ktoré zastupovali. V nasledujúcich dňoch odznelo veľa podnetných a niekedy i menej podnetných prednášok a príspevkov s rôznorodou tematikou zo široko ponímanej oblasti starozákonných a novozákonných štúdií. Okrem sekcií utvorených na základe celkov biblických kníh alebo samotných biblických spisov sa ponúkali rôzne zamerané sekcie: textuálne, filologicky, apokryficky, apokalypticky, historicky, antropologicky a ikonograficky. V súlade

s aktuálnymi trendmi v exegetickej tradícii boli hojne zastúpené rôzne interpretačné a metodologické sekcie, ale aj tematické sekcie zamerané na kult, rituály, emócie, čnosti, metafory, rodinu, tradície atď. Pri niektorých príspevkoch bola veľmi inšpiratívna konfrontácia biblických textov s vizuálnou kultúrou či ikonografickou evidenciou.

Po tri večeri sa konali konverzácie s renomovanými odborníkmi, napr. s Bezalelom Portenom z Hebrejskej univerzity, ktorý veľa publikoval ohľadom papyrusov z Elefantíny. Debata Pauly Fredriksenovej a Adely Reinhartzovej, odborníček na históriu a starokresťanskú literatúru, odkryla nové pohľady na Pavlov epistolár a Jánovo evanjelium¹. Paula Fredriksenová tu prezentovala závery svojej prelomovej knihy *Pavol, apoštol pohanov* (2017). Za zmienku tiež stojí aj panelová diskusia kolegov a priateľov zosnulého prof. Philipa R. Daviesa z University of Sheffield a dlhoročného riaditeľa Sheffield Academic Press, ktorý náhle zomrel v tomto roku. Diskutovalo sa o jeho vedeckom dedičstve a vplyve, ktoré sa týkajú jeho minimalistického pohľadu na dejiny starovekého Izraela, ktorý ide v línii niektorých skeptických učencov.

Na kongrese, ktorý mal približne 500 registrovaných účastníkov, sa zúčastnili aj niektorí českí biblisti. Aj tento kongres, podobne ako ten vlaňajší v Berlíne, bol zorganizovaný na vysokej úrovni. Organizátori ponúkli bohatý sprievodný kultúrny a spoločenský program. Zaujímavý bol organový koncert v unikátnom skalnom kostole, ktorý je vytesaný do skalného masívu.

Najbližší medzinárodný kongres SBL sa bude konať v Ríme 1. – 5. júla 2019 na Pápežskej Gregorovej univerzite a ročná konferencia EABS sa bude tentokrát konať samostatne 11. – 14. augusta 2019 vo Varšave.

Jozef Jančovič
Univerzita Komenského
Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta
Kapitulská 26
814 58 Bratislava

---

¹ Záznam diskusie na <https://www.helsinki.fi/en/unitube/video/10256a7b-335b-40ac-b9d8-7e30f753ba81>).

Obsah

Edgar KELLENBERGER

Bezmenné božské sily v Starom zákone? Debata s Erhardom
Gerstenbergerom 107-120

Mathew OLICKAL

„PÁNOVA sláva“ v kňazských púštnych tradíciách:
Diskutovaný prípad Numeri 14,10 121-141

Bernard GOSSE

42 generácií v Ježišovej genealógii v Mt 1,1-17 a symbolizmus
čísla 42 ako prekliatia alebo požehnaní v Biblii a v Egypte 142-151

Poznámky

Adriana ALEXYOVA

Návrh štruktúry Knihy Numeri 152-158

Steven S. FASSBERG

Poznámka k elipse predložky *bet* pred podstatnými menami בית
a פתח 159-164

Abstrakty a recenzie 165-176

Správy a oznamy 177-180

Contents

Edgar KELLENBERGER

Faceless Divine Energies in the Old Testament? A Conversation
with Erhard Gerstenberger 107-120

Mathew OLICKAL

The “Kabod Yahweh” in the Priestly Wilderness Traditions:
Numbers 14:10 as a Case Study 121-141

Bernard GOSSE

The 42 Generations of the Genealogy of Jesus in Matt 1:1-17, and
the Symbolism of Number 42, Curse or Blessing, in the Bible and
in Egypt 142-151

Notes

Adriana ALEXYOVÁ

A Proposal for a Structure of the Book of Numbers 152-158

Steven S. FASSBERG

A Note on the Ellipsis of the Preposition *Bet* before the Nouns בית
and פתח 159-164

Abstracts and Reviews 165-176

Communications and References 177-180

ISSN 1338-0141

www.biblica.sk